

БИТКА КОЈА ЈЕ УЈЕДИНИЛА СРБИЈУ

Кошаре и оно што се тамо дешавало тачка је која уједињује целу Србију. Имам људску и моралну обавезу према саборцима који нису преживели, који су још увек на мртвој стражи, да говорим о томе. Непријатно ми је кад ме ословљавају „херој са Кошара”, јер сваки од нас, од првог до последњег минута, нудио је своју главу и био спреман да је положи за одбрану отаџбине, каже заставник прве класе Саша Радојевић, заменик командира Карауле „Кошаре”, једног од оних места где се кали ватрена искра у човеку, која га држи усправним, јаким и посвећеним најузвишенијим вредностима народа коме припада.

Пише Владимир ВЈЕШТИЋ

Деветог априла, на Велики петак 1999. године започела је битка која је за веома кратко време добила ореол епског подухвата, у коме је 115 граничара и шест старешина Војске Југославије успело да заустави две бригаде такозване Ослободилачке војске Косова. Два дана и две ноћи, одсечени, без могућности да им стигне помоћ, бранили су осам километара државне границе. Својеврсна верификација тог подухвата стигла је прошле године, када је битка за Кошаре званично ушла у историју за осми разред основне школе.

Током агресије НАТО-а 1999. године било је много места где су браниоци исказали херојство, али многи мисле да су Кошаре постале синоним храбрости, патриотизма и исправне борбе у којој смо ми бранили нашу кућу, наш праг, нешто што нам припада по међународном праву и свим људским и Божијим законима, каже данас заставник прве класе Саша Радојевић, тада водник, заменик командира Карауле „Кошаре”.

– Имао сам 19 година и у то време заиста нисам био свестан шта смо урадили. Нисмо знали да пишемо историју, јер зауставили смо копнену агресију на нашу земљу. Иза нас су били манастири Високи Дечани и Пећка патријаршија, наша културна баштина. И заиста се питам шта би било са нашим народом у Метохији и нашим светињама да је тада пробијена државна граница. А као круна наше чврсте и непробојне одбране дошла је и Резолуција Савета безбедности 1244.

ЗАХВАЉУЈУЋИ ДИМЧЕВСКОМ ДАНАС ИМАТЕ МЕНЕ ЗА САГОВОРНИКА

Сећајући се тих дана, и посвећености коју су исказали његови саборци, Радојевић сведочи да су караулу гледали као на своју кућу, војнике око себе доживљавали као браћу, а у злу које их је снашло само су желели да заштите себе и положај на коме су.

– Владала је чудесна синергија војника на служењу војног рока и храбрих старешина, међу којима увек с поносом истичем потпуковника Драгутина Димчевског, заменика команданта 53. граничног батаљона, кога је и председник Републике одликовао орденом за херојство. Реч је о једном од старешина који је све време био уз своје војнике и захваљујући њему, могу то чиста срца да кажем, ми смо имали најмање губитака. Захваљујући Димчевском ви данас имате мене за саговорника. Сви смо били млади, а он нам је вратио пољуљани морал и не постоји особа која има веће заслуге од њега у тој бици, коју се заједнички изнели војници и старешине. Димчевски је данас, не само за мене већ и за многе војнике, очинска фигура, човек који можда има највише деце од свих Срба, јер га сви гледамо као оца који нам је спасао живот.

Пре још једног кратког подсећања на хронологију битке на Кошарама заменик командира карауле заставник

прве класе Саша Радојевић напомиње да су његови саборци били дрижљиво бранили као „кадрови за границу”.

– Граничари су тада били специјална јединица и није могао свако да буде део њих. Једини су имали наоружање са бојевом муницијом и право да га употребе. Кад причам о људским квалитетима тих војника, увек цитирам генерала Лазаревића, који је рекао: „Ту српску младост нам је Бог подарио тих година да нам сачува и одбрани земљу. Они су сломили ту НАТО *сирелу*”.

ОДБРАНА У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ

На Караули „Кошаре” од 115 војника граничара око 10 одсто чинили су они из Црне Горе, било их је и из Војводине, а Радојевић посебно похвално говори о војницима мађарске националности, којих је било око пет одсто.

– Поменуо бих десетара Атила Мату и куvara војника Рудолфа Кочиша, који је дочекао крај рата заједно са нама у рову, борећи се до последње секунде. А био је кувар на караули и никада није ишао у патролу. Било нас је са свих страна, највише из Чачка, различитих националности, Русина, Рома и других. Када се тог јутра 9. априла догодио фронтални напад, били смо одлучни да бранимо своје положаје и не дозволимо непријатељу пробој и даље напредовање.

Читав дан 9. априла вођене су борбе. Радојевић каже да не треба заборавити да 115 војника ни у теорији не може да одбрани осам километа-

ра било ког фронта, али је ових 115 успело да два дана и једну ноћ не дозволи непријатељу да оствари свој циљ, „а то је не само заузимање Карауле *Кошаре* већ овладавање простором, пробијање линије и спајање са припадницима такозване ОВК по дубини, на Радоњићком језеру и даље”.

– После читавог дана интензивних борби и нашег успешног одолевања увече почиње киша и, касније, смиривање ситуације. У том тренутку нисам знао да су терористи већ заузели Раса кошарес коту 601, да је погинуо војник Драган Милићевић Шумар... Тог дана на мотороли сам једино чуо да је рањен командант мајор Душко Шљиванчанин. Имао сам само пријем у тој комуникацији, али не и предају. Било је хладно, батерије су се брзо празниле. Заменик команданта мајор Драгутин Димчевски тог првог дана био је ту, видео да се добро држимо и координирао је нашу одбрану. На мотороли сам чуо када је мајор Шљиванчанин рекао да је рањен и да Димчевски преузме команду.

Радојевић каже да су у окружењу имали заклоне за дејство и заштиту, као и шлемове. Једина претња био је директан погодак одозго.

– Све смо школски одрадили, а занимљиво је да сам за дипломски рад у Средњој војној школи имао тему „Напад као основни вид борбених дејстава”. Ту сам морао да разрадим и одбрану, јер не може напад без одбране, то иде једно са другим. То сам теоретски

У најтежим тренуцима Албанци су нас позивали на предају. Не да нико није на то ни помишљао, већ смо као један били спремни да пре идемо у смрт него у повлачење или предају. Сваки човек је био брат, иако су се на Кошарама борили војници свих нација у нашој земљи.

научио и дошао је тренутак да то треба практично применити. Радио сам тему не слутећи да ће ми можда једног дана спасити живот.

КРВАВИ ВАСКРС

Девети април био је Велики петак, најтужнији дан у хришћанском свету. Најтежи дан за људе на Кошарама, ипак, био је Васкрс, 11. април. Живот је изгубило десет људи, а сви ти млади хероји заслужују да буду поменути.

– Од дејства такозване Ослободилачке војске Косова животе су на Васкрс изгубили војници 53. граничног батаљона – Дарко Бјелобрк из Бача, Иван Богосављевић из Крушевца, Миленко Божић из Лађарка код Сремске Митровице, Радиша Илић из Уба, Симо Поповић из Плужина, Предраг Богосављевић рођен у Лебану, као и водник из те херојске јединице Иван Васојевић из Сјенице. Своје животе дали су и водник прве класе из 5. батаљона војне полиције Драган Комарица, рођен у Смедереву, Јовица Миленковићи из Крушевца, војник 125. моторизоване бригаде, као и Бранко Чутурило, војник добровољац у истој јединици, из села Крш код Книна. Погинуо је и граничарски пас Листер. Пси су и у мирнодопским условима спасавали живот војницима. Листер је храбро скочио на Албанце који су упали у нашим униформама, украо им је неколико секунди.. Да није, могло је да погине више војника. У том тренутку одлучивало се хоће ли одбрана опстати. Помоћ нам још није стигала, били смо готово без муниције, битка је трајала два дана, без хране. А они нису одустајали, хтели су да нас докрајче. Да су пробали ту линију, добили би на моралу, заузели би нашу технику и мобилисали снаге у Метохији, спојили би се са снагама Рамуша Харадинаја. То је најтежи тренутак, када гледате све те

погинуле и помислите да сте ви следећи, а само смо бранили наше. То је заиста био крвави Васкрс.

Пакао Кошара је настављен. Није било дана нити ноћи да непријатељ није покушавао да пробије границу, макар само гранатирањем.

– Тражили су те џепове, да нам упадну као за Васкрс. Једну ноћ чујемо како неко корача. Стрпљиво чекамо, пуштамо.. А онда неко отвара ватру. Чујемо ватру и са друге стране. Била је то крава, коју су пустили да види има ли некога на том терену и да ли могу опет да нам упадну, да нам приђу са леђа. Борили смо се како смо знали. Остали смо на Кошарама, наша одбрана је остала непробојна све до коначног повлачења по Кумановском мировном споразуму. Ту непријатељ никада није остварио свој циљ, није извршио пробој одбрамбене линије. Нисмо се радовали када је потписан Кумановски споразум, али донео је једну врсту олакшања..

Заменик командира Карауле „Кошаре” Саша Радојевић каже да треба признати да је било тренутака када падне морал.

– Тешко је описати осећај кад, на пример, падне авио-бомба на неких 700 до 1.000 метара удаљености. Летите у ваздух и горе сте три до четири секунде, а онда пад. Или осећај кад чујете авионе и помислите да сте ви следећи. Чекате погодак. Како описати осећај кад падне авио-бомба са напалмом. НАТО бомбардовање је било страшно. Наша је срећа што смо се налазили на свега 80 до 100 метара од Албанаца, па ако авио-бомба поклопи нас, поклопиће и њих. То нас је сачувало. Да су нас потерали у дубину, авијација би нас све побила, а није захваљујући Димчевском који није дозволио да се одступи ни за јоту. Није лако бити под ужасним непрекидним ватреним дејством, било је тешко без

Владала је чудесна синергија војника на служењу војног рока и храбрих старешина, међу којима увек с поносом истичем потпуковника Драгутина Димчевског, заменика команданта 53. граничног батаљона, кога је и председник Републике одликовао орденом за херојство. Реч је о једном од старешина који је све време био уз своје војнике и захваљујући њему, могу то чиста срца да кажем, ми смо имали најмање губитака. Захваљујући Димчевском ви данас имате мене за саговорника.

основних услова за живот, без купања, адекватне преобуке, течне хране. Али кад видите свог команданта, заменика команданта да су заједно са вама, да моја глава не вреди ништа више и ништа мање од њихове, да они раде исто што и ја радим, онда то даје снагу и диже морал.

ОДБРАНА ИСТИНЕ

Војници су на Кошарама бранили територију, а не објекат као такав. Управо зато одбрану су, након карауле, организовали на резервном положају, много погоднијем, и ту остали до 14. јуна.

– У војничком смислу нисмо поражени нити побеђени, јер поражена војска напушта положаје и предаје се, дајући наоружање супротној страни. Ми то нисмо урадили, већ смо се по наређењу претпостављене команде повукли са положаја које смо јуначки држали током целе агресије. Кошаре смо могли да одбранимо само заједно, чврсто и одлучно. Тих дана, осим положаја војске, ваљало је бранити и истину.

– Били смо веома срећни када је новинар Милован Дрецун са сниматељем Томиславом Магочијем дошао на прву линију борбених дејстава, да сликом и речју демантује да су албански терористи на почетку копнене агресије заузели граничну караулу, да је наша линија пробијена, да је Војска Југославије разбијена. Директно са наших

положаја на граничној линији, на Телевизију Београд отишао је снимак да смо ми ту, да се држимо и да смо одлучни да истрајемо у одбрани онога што је наше, највредније.

Пакао Кошара није се завршио потписивањем Кумановског споразума. Није било напада, али су спорадично на положаје војске испаливали по неку мину.

– Генерал Лазаревић је касније потврдио да његово наређење није било да се по сваку цену брани државна граница, него да се повучемо у дубину и нађемо повољније положаје да ту водимо битку, али је данас поносан што га граничари нису послушали и што нису устукнули. Сада је и јасно да нам је то што смо остали на граници и спасило живот.

На крвави Васкрс у рејону Кошара животе су изгубили војници 53. граничног батаљона – Дарко Бјелобрк из Бача, Иван Богосављевић из Крушевца, Миленко Божић из Лаћарка код Сремске Митровице, Радиша Илић из Уба, Симо Поповић из Плужина, Предраг Богосављевић рођен у Лебану, као и водник из те херојске јединице Иван Васојевић из Сјенице. На бранику отаџбине страдали су и водник прве класе из 5. батаљона војне полиције Драган Комарица, рођен у Смедереву, Јовица Миленковић из Крушевца, војник 125. моторизоване бригаде, као и Бранко Чутурило, војник добровољац у истој јединици, из села Крш код Книна.

се бранили. Данас и Албанци поштују битку на Кошарама. Кажу да је с наше стране била „фер плеј”, што ми не бисмо могли рећи за њих, јер је са територије Републике Албаније извршена агресија на једну суверену земљу. Ми смо само бранили своје. Управо зато нам је тешко падала медијска цензура након битке, јер о томе готово није смело да се говори. Тек је филм Слађане Зарић „Ратне приче са Кошара” донео истину за шири аудиторијум.

КОШАРЕ ДАНАС

Данас храбри учесници битке за Кошаре уживају поштовање. Скупљају се, друже и евоцирају успомене на дане које никада неће заборавити.

– Скупили смо се прошле године, и ове ћемо, на Златибору. Јанко Илић нас окупља у својој кући. Дође 70–80 људи. Дођу и породице погинулих. Иначе ја сам већ три године припадник ВОА. После 1999. године добио сам прекоманду, заједно са потпуковником Димчевским, ни мање ни више у 57. гранични батаљон. Прешево. Током оружане побуне на југу Србије био сам на дужности командира вода за интервенције, све до 2002. године, када смо је успешно угушили. После Прешева прекомандован сам у Лесковац, у Команду Приштинског корпуса, све до његовог расформирања. Након тога био сам припадник 252. оклопне бригаде у Краљеву, Друге бригаде, а 2012. године сам прешао у Министарство одбране Сектор за политику одбране, па у Управу за организацију.

Срећан сам што сам својеврсну иницијацију за све дужности које сам касније обављао доживео на Кошарама, на једном од оних места где се кали ватрена искра у човеку, која га држи усправним, јаким и посвећеним најузвишенијим вредностима народа коме припада, за који је спреман да, као у војничкој заклетви, да оно највредније што има.

